

Zacharias David Schulemann

Viro ... Domino Jacobo Christophoro Wolfio, Philos. Doct. ac Lit. Græc. Profess. Public. Ordinar. A. O. R. cl clccxxv. xiv. Cal. Novemb. Sceptra Academiæ Varniacæ capessenti ea, qua par est, observantia gratulantur, simulque in controversiam recentiore: An Actvs Gratiæ Applicatricis Sint Miracvla breviter inquirunt tres Bibliorum Sacrorum Proprii, Collegii Disputatorii pristini Auditores, calamum adhibentes Z. D. Schvlemanni

Rostochii: Adlerus, 1735

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn774753072>

Druck Freier Zugang

VIRO
MAGNIFICO ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO JACOBO
CHRISTOPHORO
WOLFIO,

Philos. Doct. ac Lit. Græc. Profess.
Public. Ordinar.

A. O. R. cl. cccc xxxv. xiv. Cal. Novemb.

SCEPTRA ACADEMIÆ
VARNIACÆ

caessenti

ea, qua par est, observantia gratulan-
tur, simulque in controversiam recentiore[m]:

AN ACTVS GRATIÆ APPLI-
CATIONIS MATRICIS SINT MIRACVLA

breviter inquirunt

tres

Bachelorum Sacrorum Proprii,

Collegii Disputatorii pristini Auditores,
calamum adhibentes

Z. D. SCHVLEMANNI,

ROSTOCHII,

Typis JOH. JACOB. ADLERI, SERENISS. PRINC. & ACAD.

Typographi.

Q. D. B. V.

Iros', VIR MAGNIFICE, Numinis summi, quod omnia regit, ductus, inter-
 dum miraculorum nomine insigniri, in-
 scriptis doctorum virorum observamus. Erit
 nobis, si vel maxime alios taceamus, exem-
 plo idoneo liber SAVBERTI, de Miraculis
 Augustanae Confessionis conscriptus. Non,
 quasi circa hoc Symbolum Christianae fidei
 edendum miraculi quid proprie dicti deprehensum fuerit, sed tan-
 tum, ut indicetur, in iis, quae rem quandam circumstant, pecu-
 liarem summi Numinis curam ac regimen hic eluxisse, quae elegans
 observatio est viri nostra laude superioris IOANNIS GVSTAVI
 REINBECKII (a). Patimur ejusmodi loquendi rationem, ubi quis
 testatur, liberius sese loqui, nec verbis in rigore acroamatico uti,
 praesertim, quia dicendi mos est, qui ipsum Spiritum Sanctum ha-
 bet praesentem, a quo idem verbum ^{N^o} de productione miracu-
 lorum & proprie & improprie talium adhibetur (b). Illud equi-
 dem abnuo nequit, consultum non esse, ut in Scholis Philosopho-
 rum pariter ac Theologorum tam diffusa ac laxa regnent vocum
 significationes. Scimus ideas, quo simpliciores, eo quoque clario-
 res existere, contra vero tot rebus diversae naturae uni eidemque
 termino subjectis ad rerum ipsarum confusionem pronam patere
 viam. Ast nihilo fecius, quando Theologi ex pluribus unius vo-
 cabuli notionibus Biblicis eam seligunt, quae simplicior est & pau-
 cioribus rebus communis, tunc reliquas iis, qui extra cancellos
 Theologiae Aromaticae versantur, relinquere, nec quoenquam,
 cui hisce uti volupe fuerit, atro carbone notare solent. Hoc igitur
 sensu, VIR MAGNIFICE, Tu quoque divinae gratiae documenta,
 quae haecenus expertus es, recte miracula appellaveris. Sunt certe
 admirabiles, quibus supremus rerum arbiter in hoc usque temporis
 spatium vitae Tuae providit, nutus. Servavit TE, ornavit & ad al-
 tiora subinde evexit Nomen benignissimum, hodie denique in am-
 plissimo

(a) In libro aureo, qui inscribitur: Betrachtungen über die in der Aug-
 spurgischen Confession enthaltene und damit verknüpfte Göttliche
 Wahrheiten P. I. in Præmio.

(b) Comp. STOCKIVS Clav. Ling. Sanct. V. T. p. 843.

plissimo Honoris gradu collocat. In tali miraculorum divinatorum cogitatione dum Tecum sumus defixi, publico quodam scripto tam excellentia bona Tibi gratulari observantiam decuit, qua Te, ut ducem, sub quo nuperrime in bello erudito pugnavimus, prosequimur. Patriaris autem orationem nostram paulo longius digredi, simulque disquisitioni curatiori subijcere quaestionem, quam nobis argumenti commendat affinitas, recens agitatum: An actus gratiae applicatricis sint miracula. Sicuti enim in istis ingenio nostri publicis specimenibus Te arbitro non sine fructu usi sumus, ita denuo vires nostras periclitari atque ex Tua censura proficere cupimus.

Primus, ni fallimur insolitam eam sententiam in scenam produxit acutissimus nostri aevi Philosophus, GEORGIUS BERNHARDVS BVLFINGERVS. (c) En verba ejus (d) *Certum est, inquit, quod conversio hominis irrogeniti, quoniam viribus naturalibus nequaquam fieri potest, sit miraculum, & a quam plurimis Theologis ita vocetur.* Haussit ex illius lucubrationibus procul dubio eandem opinionem ISRAEL THEOPHILVS CANZIVS (e). Expresse etenim fatetur: (f) *Conversionem esse miraculum, quod in anima nostra editur.* Incomparabilem porro sibi assertum istud gratulari potest patronum JOANNEM LAVRENTIVM MOSHEMIVM. Nam invenimus in Dissertatione de salute infantum Christianorum atque paganorum e genuinis principiis demonstrata, quae ante biennium ipso Praefide in Academia Julia luci exposita est, §. XLIII. luculenta haecce verba: *Est adeo fides effectus, ad quem hominum vires producendum non sufficiunt: Quare illa miraculum omnino erit appellanda.* Adiecit ad hanc quaestionem animum quoque plurimum Reverendus DN. D. VERPOORTENIVS, cum egregiam Dissertationem, doctrinam de miraculis recens controversam complectentem, tribus abhinc annis conscriberet. Et cum viri modo excitati operationes Spiritus Sancti simpliciter miracula

X 2

- (c) Sive, quemadmodum hodie, ceu *à posteriori* editionis novissimae Commentationis hypotheticae de harmonia animi & Corporis humani maxime praestabilia, nos edocuit, nomen scribere amat, BILFINGERVS. Decus ceterum Academiae Tubingensis est, ibidem honores gerens amplissimos, etsi inter se dissimillimos, Theologiam docet, Principi a consiliis intimis est, simulque architecturam dirigit militarem.
- (d) Dilucid. Philos. Sect. II. Cap. V. §. CCXXX p. m. 220.
- (e) Tubingensis iidem Prof. Poet. & Eloqu.
- (f) Ufu Philos. Leibnit. & Wolf. in Theol. P. I. Cap. XIII. utpote quod Auctor quaestioni nostrae destinavit.

cula pronuntient, ipsi visum fuit, ut distingueret inter miraculum Philosophicum & Biblicum, asserens, rationem effectus gratiæ divinæ, in homine convertendo occupatæ, agnoscere miracula, non vero revelationem. Nec defuit tamen inter sanctiorem doctrinam profitentes, qui publicis scriptis dissensum suum ab ea opinione testaretur. Invenimus celeberrimum CHRISTIANVM EBERHARDVM WEISMANNVM, & hunc quoque in Tubingensi Musarum sede florentem, qui partim in Schediasmatibus Academicis p. m. 110 illegitime putat, ex ordinariis Spiritus Sancti operationibus miracula exsculpi; partim 1729. avovvps26, peculiari scripto, quod inscripsit: Quæstiones nonnullas recentiores de miraculis, causam contrariam quam diligentissime egit. (g)

Ad ipsam quæstionem dum pedem promovemus, sentimus nos cura, quæ prima esse solet, ut notiones, de quibus quaritur, explicentur, levatos. Habemus etenim Viros laudatos ad unum omnes pulcherrime hic nobiscum consentientes. Cuncti abominantur perversos conceptus, quos VANNIVS, SPINOZA, CLARCKIVS, HOBBSIVS, CONNOR, GREWIVS, FLEETWOOD, MALEBRANCHIVS, LOCKIVS, CLERICVS, alius vir doctus, cujus nomini parcimus, de miraculis aluerunt, de quibus si quis plura desiderat, celeberrimum adeat WALCHIVM (h). Cuncti, si de miraculis proprie dictis sermo est; uti est, suam faciunt *vulgarem ac bonam*, seu salutatur a BVLFINGERO (i) miraculi definitionem, quod si effectus, qui neque ex essentia, neque ex vi creaturarum aut mundi hujus consequitur; sive quod idem dictum est mutatio, cujus ratio sufficiens neque in essentia mutati, neque in creaturis extra mutatum reperitur. Cuncti tandem vi hujus definitionis in eo concordant, vocem miraculi hic sumi, quatenus distinguitur a rebus miris, insolitis & mysteriis (k). Similiter per actus gratiæ applicatrici omnium

(g) Ægerrime propterea tulimus, nobis istud scriptum præsto non fuisse ejus copiam ut impetrarem, frustra nullum non movimus lapidem

(h) Lex Philosophi sub voce Wunder p. 2960. seqq.

(i) l. c. §. CCXI p. 207.

(k) Discrimen inter res miras, insolitas, effectus omnipotentis divinæ generales, (quorum omnino quatuor recensentur, creatio, conservatio, mortuorum resurrectio & mundi annihilatio) mysteria, res in possibles atque absurdas, & miracula veri nominis talia accurate exposuit VERPOORTENIVS l. c. p. 12. seqq.

omnium consensu intelliguntur operationes Spiritus Sancti, quibus in anima humana aliquid spiritualis gratiae producitur, ut sunt illuminatio, reliquae. Neque illis tamen eadem ratione nomen miraculi competere volunt, quid? quod ad primam tantum virium spiritualium collationem appellationem istam restringunt. (1)

Nobis si, quid animi fedeat, pronunciare licet, neque primus neque ex primo sequentes gratiae applicatricis actus miracula videntur, Compellunt nos ad tale iudicium rationes firmissimae. Respicimus primum ad modum operationum istarum Spiritus Sancti ac aequum censemus, ut effectus in regno gratiae obvenientes eodem pede metiamur, quo mutationes, quae in regno naturae contingunt. Quicquid in regno naturae contingit, cuius ratio in viribus creaturarum in eo reperiendarum continetur, illud non est miraculum. Sic verbi causa, DEus flammam vires indidit lucendi & obscura quavis illuminandi. Posita igitur candela in conclavi quodam, effectus iste, quo conclave luce candela collustratur, omnium confessione a miraculo abest. Cur hoc? Quia eius ratio in essentia candela reperitur. Pari ratione in regno gratiae adest verbum divinum, Verbum hocce naturaliter gaudet istis viribus, ut actus gratiae perficere possit. Est enim sensus divinus, & aliter non esset, id quod tamen est, verbum nempe divinum. Quando itaque homo irreginitus, per verbum DEI, quod teste 2. Petr. l. v. 18. ceu lumen in loco obscuriori splendet, illuminatur, nonne effectus iste ex natura verbi divini sequitur? Hoc autem concessio non erit miraculum. Par siquidem parium est ratio; & quicquid propter modum, quo peragitur in regno naturae a miraculo excluditur, illud, eodem plane modo in regno gratiae peractum, minus recte miraculum dici videtur.

Uterius regnum gratiae lustrantes deprehendimus Oeconomiam divinam, quoad singulos casus interdum variasse, Numenque sapientissimum nonnunquam actus gratiae mediis ordinariis omisisse.

(1) Pertinent huc verba BVLFINGERI l. c. §. CCXXX. not. d. occurrentia: *Videri, quod boni motus, quatinus ex semine verbi divini anima ingenerato & per durante orti, secundum naturam anima illuminata, sint corollaria primi miraculi in conversione prestati, sed proprie loquendo non sint nova miracula.* Et VERPOORTENII l. c. p. 14.: *Largimur, quosdam gratiae gradus rationem sui sufficientem in prima virium spiritualium collatione habere, quia incorruptibile verbi divini semen animo hominis semel ingeneratum vim & efficaciam suam motus spiritualis producendi retinet.* Jac. l. v. 18. 1. Petr. l. v. 23.

cisse. Quod intuentes Theologi distinctionem adhibere solent inter regenerationem ordinariam & extraordinariam. Ita KOENIGIUS noster tradit: (m) *Regeneratio, inquit, est vel ordinaria quæ fit per verbum & sacramenta (n) vel extraordinaria, quæ sine externis illis mediis fit, qualis est regeneratio infantum Christianorum, qui ante baptismum perceptum moriuntur.* Nec diſtiteri potest, illuminationem, quæ Johanni Baptistæ embryoni Messæ præsentia innotuit, extraordinariæ nomen mereri, siquidem sine verbi divini auditione fiebat. Quæ cum ita sunt, primum perspicuum est, quod si locum relinquemus sententiæ eorum, qui actus gratiæ miracula venditant, nos habituros duplicis generis miracula ordinaria & extraordinaria. Si inquires: quid tum? attendas velim ad contradictionem in adjecto, quæ manifeſta adest in vocabis miraculi ordinariis. Ordinarium quippe est, quod ordine fit, sive ex essentia creaturarum hujus mundi consequitur. Miraculum vero, ut antea diximus, vocatur, quod non ex essentia creaturarum fuit, Deinde liquet etiam, adesse jam in regno gratiæ effectus istiusmodi, qui miraculorum nomen suo sibi jurè vindicant, scilicet actus gratiæ extraordinarios, quorum ratio non est in viribus mediorum, quæ alias huic finibus destinata. Quid igitur magis consentaneum est, quam istos actus miraculi nomine salutare, quibus veluti proprium est? quid magis repugnat, quam appellationem miraculi, ab iis effectibus, quibus accurate loquendo convenit, auferre, vel saltem nimis juste eam extendendo, quod ordinarium & extraordinarium est, inter se confundere.

Agere DEum in miraculis potentia sua absoluta, ex definitione miraculorum sæpius inculcata patet. Unde efficitur, quando DEUS miracula edit, neminem ei resistere posse, Ex quo fonte novum pro sententia nostra confirmanda haurimus argumentum. Actus gratiæ enim ita esse comparatos, ut successione quadam fiant, nec amplius progrediantur, quam abs homine non impediuntur, quot puritatem in sanctiori doctrina sequuntur, docent, & adversus dissentientes solide evincunt. Quocirca miraculorum numero erunt eximendi.

(m) Theol. Pos. Acrom. p. 188.

(n) Melius forsitan numero singulari sacramentum diceretur, quam sacramenta. Vnicum enim baptismi sacramentum regenerat, fidemque confert, quam sacra Cæna magis magisque confirmat. Communionem huncce tramitem tamen deseruit immortalis famæ Theologus B. WEIDENERVS in Dissert. de Art. Fid. quoad Sacr. p. 36. & Disp. An Sacramentum Altaris revera conferat fidem.

eximendi. Ratiocini huic quanti robor inest, satis intellexerunt viri doctissimi, qui in diversa abeunt. Hinc ei nervum incidere laborant inficias eundo, quod miraculo abs homine resisti nequeat. Excitant idcirco ex oraculis divinis exemplum Regis Israelitarum, quod II. Reg. XIII. v. 18, 19, extat, quemque victoriæ a Syris reportandæ restitisse ajunt, non implendo conditionem, sub qua victoria illi erat promissa, ut certis nimirum vicibus terram percuteret. Ita profus, ut verbis CANZII loquar, (o) non absurdum est miraculum conversionis suspendi a conditione hominum, posse itaque conditione omissa impediri, id est, resisti quando media pedagogica ad imitationem Regis Israeliticæ non lenè adhibeantur. Veremur autem, ut quadret exemplum allatum. Multa adhuc probatione indiget, eluisse Principem Judaicum tunc temporis miraculum. Victoria ei ostendebatur amplius a, an vero per miraculum obtinenda, dubio haud vacat. Crediderim potius, si percussio terræ voluntati divinæ respondisset. DEVM per singularem providentiam ita & exercitum Regis & copias hostium dispositurum fuisse, ut ex causis naturalibus Israelitis orta esset victoria. At quoniam facile prælagio, quidnam ex placitis Illustris WOLFII mihi respondebitur, nec tamen altius penetrare mihi fas est, ponam, de genuino miraculo sermonem esse, nequam tamen inde elici poterit, eodem modo miraculis resisti posse, quo actibus gratiæ. Bene nobis discernendæ videntur conditiones illæ, quibus præsentibus DEVS miraculum edere voluit ab ipso actu, per quem miraculum præstare volebat. Prioribus restitisse Regem Israelitarum concedimus, non autem posteriori. Secus se habet res, ubi homo actibus gratiæ salutaribus resistit. Tunc etenim non solum conditionibus antea requisitis, sive actibus pedagogicis, sed & ipsi actui convertitrici obicem ponit. Id quod cum in miraculo fieri nequeat, relinquatur inde, actus gratiæ non esse miracula.

Superfant adhuc alia, quibus sententiam nostram haud difficulter stabiliremus. Dispiciendum panter esset, de his, quæ a Viris eruditis erudite excipiuntur, in primis de dilemmate BVLFINGE-RI (p): *Aut operationes in fidelibus spirituales sunt supra vires naturæ, aut non. Si prius, sunt miracula, si secundum, adest Pelagianismus*: quia doctrinæ, quam confutavimus, tam egregius in eodem prætextitur usus, ut Pelagianismi arguantur, quicumque ab ista alieni sunt. Sed

(o) Invenies ea l. c. p. 496. quibus similia afferunt MOSHEMIVS,
(p) l. c. p. 224.

Sed integrum argumentum nobis hac vice exhaurire non fuit concessum, quin potius reliqua alia occasione expediemus. Veniam solummodo petimus a summis viris, a quorum sententiis divortium quoddam facere religioni nobis haud fuit. Concedent illi, speramus, haud gravatim, ut ea, quæ unicuique sunt dubia, in medium afferantur, quo veritati, quam omnes quarimus, investiganda eo major sit occasio. Veniam æque abs Te rogamus VIR MAGNIFICE, cui hanc scriptionem sacram esse cupimus. Novimus hoc genus scriptionis esse leve, nec Tua persona dignum. Confidimus nihilo secius, illud Tibi haud fore ingratum, tanquam observantia, qua te colimus, demissa testimonium. Quam uti quolibet modo testatorem reddere cupimus, ita & voto integerrimo declarabimus. Felici itaque omine adgredere imperium, quod Patres Conscripti Academia nostræ in cives suos Tibi destinarunt. Nunquam successu careant consilia, quæ in salutem Musarum nostrarum capies. Et quia summus iste honor, quo maectatus es, ingens procul dubio quoque habebit onus, ipse Tibi DEVS ter optimus terque maximus animi corporisque vires servet incolumes, ut omnem curarum segetem latissimo animo vincas. Dirigat ille, quavis Tua cœpta, ut cœleste ejusdem auxilium ubivis vel manibus Tibi sese præbeat palpandum, adeoque finito regiminis Tui tempore ansa Tibi sit infinitas laudes canendi divinae gratia miraculis.

S. N. D. B. J. S. S. A.

cula pronuntient, ipsi visum fuit, ut distingueret in
Philosophicum & Biblicum, asserens, rationem esse
vina, in homine convertendo occupata, agnoscere
vero revelationem. Nec defuit tamen inter sanctio-
profidentes, qui publicis scriptis dissentium suum ab-
staretur. Inuimus celeberrimum CHRISTIANU-
DUM WEISMANNVM, & hunc quoque in Tubin-
sede florentem, qui partim in Schediasmatibus Ac-
119 illegitime putat, ex ordinariis Spiritus Sancti operi-
busculpi; partim 1729. avoripis, peculiari scripto, &
Quaestiones nonnullas recentiores de miraculis, cau-
quam diligentissime egit. (g)

Ad ipsam quaestionem dum pedem promove-
nos cura, quae prima esse solet, ut notiones, de
explicentur, levatos. Habemus etenim Viros lau-
omnes pulcherrime hic nobiscum consentientes.
nantur perverfos conceptus, quos VANNINVS, SP-
CKIVS, HOBBSIVS, CONNOR, GREWIVS,
MALEBRANCHIVS, LOCKIVS, CLERICVS,
cujus nomini parcimus, de miraculis aluerunt, &
plura desiderat, celeberrimum adeat WALCHIVM
de miraculis proprie dictis sermo est; uti est, suam
as bonam, seu salutatur a BVLFINGERO (i) mirac-
quod si effectus, qui neque ex essentia, neque ex vi crea-
di hujus consequitur; sive quod idem dictu est mu-
sufficiens neque in essentia mutati, neque in crea-
tum reperitur. Cuncti tandem vi hujus definitio-
dant, vocem miraculi hic sumi, quatenus distingu-
insolitis & mysteriis (k). Similiter per actus grati-

(g) Aegerrime propterea tulimus, nobis istud scriptu-
mo ille cujus copiam ut impetraremus, frustra nul-
lapidem

(h) Lex Philosoph sub voce Wunder p. 2960. sec-

(i) l. c. §. CCXI p. 207.

(k) Discrimen inter res miras, insolitas, effectus o-
generales, (quorum omnino quatuor recensentur
vatio mortuorum resurrectio & mundi annihila-
in possibiles atque absurdas, & miracula veri non
exposuit VERPOORTENIVS l. c. p. 12. seqq.

Copyright 4/1999 VynMaster GmbH www.vynmaster.com
VierFarbSelector Standard - Euroskala Offset

omnium consensu intelliguntur operationes Spiritus Sancti, quibus in anima humana aliquid spiritualis gratiae producitur, ut sunt illuminatio, reliquae. Neque illis tamen eadem ratione nomen miraculi competere volunt, quod ad primam tantum virium spiritualium collationem appellationem istam restringunt. (1)

Nobis si, quid animi sedeat, pronunciare licet, neque primus neque ex primo sequentes gratiae applicatricis aeternae miracula videntur. Compellunt nos ad tale iudicium rationes firmissimae. Respicimus primum ad modum operationum istarum Spiritus Sancti ac aequum censemus, ut effectus in regno gratiae obvenientes eodem pede metiamur, quo mutationes, quae in regno naturae contingunt. Quicquid in regno naturae contingit, cuius ratio in viribus creaturarum in eo reperiendarum continetur, illud non est miraculum. Sic verbi causa, Deus flammam vires indidit lucendi & obscura quaevis illuminandi. Ita igitur candela in conclavi quodam, effectus iste, quo con- candelae collustratur, omnium confessione a miraculo. hoc? Quia eius ratio in essentia candelae reperitur. regno gratiae adest verbum divinum. Verbum et istis viribus, ut aeternae gratiae perficeretur, & aliter non esset, id quod ta-

Quando itaque homo irrogenitus, Petr. I. v. 18. ceu lumen in loco effectus iste ex natura verbi fit miraculum. Par siquidem, quo peragitur in regno, plane modo in regno videtur.

tenendum Oeconomiam variasse, Numenque sapientiae mediis ordinariis ommissis perfectiss.

BVLFINGERI I. c. §. CCXXX. not. d. oequod boni motus, quatenus ex semine verbi diviniato & perdurante orti, secundum naturam animae illuminatocorollaria primi miraculi in conversione praestiti, sed proprie do non sunt nova miracula. Et VERPOORTEN III. c. p. 14. : Largimur, quosdam gratiae gradus rationem sui sufficientem in prima virum spiritualium collatione habere, quia incorruptibile verbi divini semen animo hominis semel ingeneratum vim & efficaciam suam motus spirituali, producendi retinet. Jac. I. v. 18. Petr. I. v. 23.

